

Finansieringsordninger for nye sauehaldarar.

Solstrand 10.mars 2012

Vi gir lokale ideer globale muligheter

Ole-Andreas Smette

FAO: «Matproduksjonen i verden må øke med 70% innen 2050»

Nasjonal utfordring: 1 million flere nordmenn i 2030

Nasjonal matsikkerhet krever:

- Landbruk over hele landet
- Økt verdiskaping innen landbruket
- Bærekraftig landbruk

Hva kan landbruket i Hordaland bidra med?

Sterke sider

- Betydelig produksjon av mat
- Levende kulturlandskap
- Omfattende produksjon av nisjemat
- Landbruket viktig for reiselivet
- Avgjørende for bosetting i distriktene
- Gode forhold for grasdyrking og beitebruk
- Gode forhold for fruktdyrking
- Markedsmuligheter i bergensregionen

Utfordringer i Hordaland

- Små gardsbruk og lav inntekt pr bruk
- Små sammenhengende arealer – lite rasjonell drift
- Svak rekruttering til landbruket
- Lite foredling av landbruksprodukter
- Lite FoU-miljø

Hvordan ser landbruket i fylket ut i 2020 hvis vi holder tiltakene på dagens nivå?

- Jordbruksarealet relativt uendret.
- Antall gårdsbruk i drift vil reduseres fra 3300 til 2500
- Antall melkeprodusenter reduseres fra 742 til 350
- Antall sauekjøttprodusenter reduseres fra 2150 til 1500
- Kjøttproduksjonen vil gå ned, melkeproduksjonen relativt stabil
- Nisjeproduksjonene vil øke

- Nortura varsler mangel på kjøtt i flere måneder.

«Det manglar storfekjøtt i enkelte butikkhyller. Du kan måtte ta til takke med utanlandsk vare framover.»

«Nortura vil roe folk ned med at det ikkje blir heilt tomt for storfekjøtt i norske butikkar. Men det kan hende at kjøttet du kjøper ikkje er norsk vare.»

Hallingdølen, 27.01.12 15:05:

Hvordan kan vi snu trenden?

Vi må øke antallet økonomisk bærekraftige bruk ved å:

1. Øke investeringene innen grovforbasert husdyrproduksjon og frukt/bær dyrking
2. Styrke rekrutteringen til landbruket
3. Økt innovasjon, kompetansebygging og FoU
4. Utvikle lønnsomme tilleggsnæringer, særlig innen lokalmat og reiseliv
5. Utvikle fornybar energi fra landbruket

Vi må våge å sette offensive mål fram mot 2030:

«Vi vil øke matproduksjonen i Hordaland med 20%, dvs. 1% pr år»

Årlig investeringsbehov (fornyning + økning):

Melkeproduksjon: 5 mill/liter pr år	60 mill kr
Saukjøttproduksjon: 3000 v.f. sau pr år	30 mill kr
Storfekjøttproduksjon	25 mill kr
Frukt: Nyplanting 500 da	20 mill kr
Fjørfe og svin	15 mill kr
Sum investeringer:	150 mill kr/år

Det vil si nærmere en dobling av dagens investeringstakt.

Vi må øke de årlige investeringstilskuddene fra 20 til 40-50 mill

Bidrag fra Hordaland Fylkeskommune / kommunene?

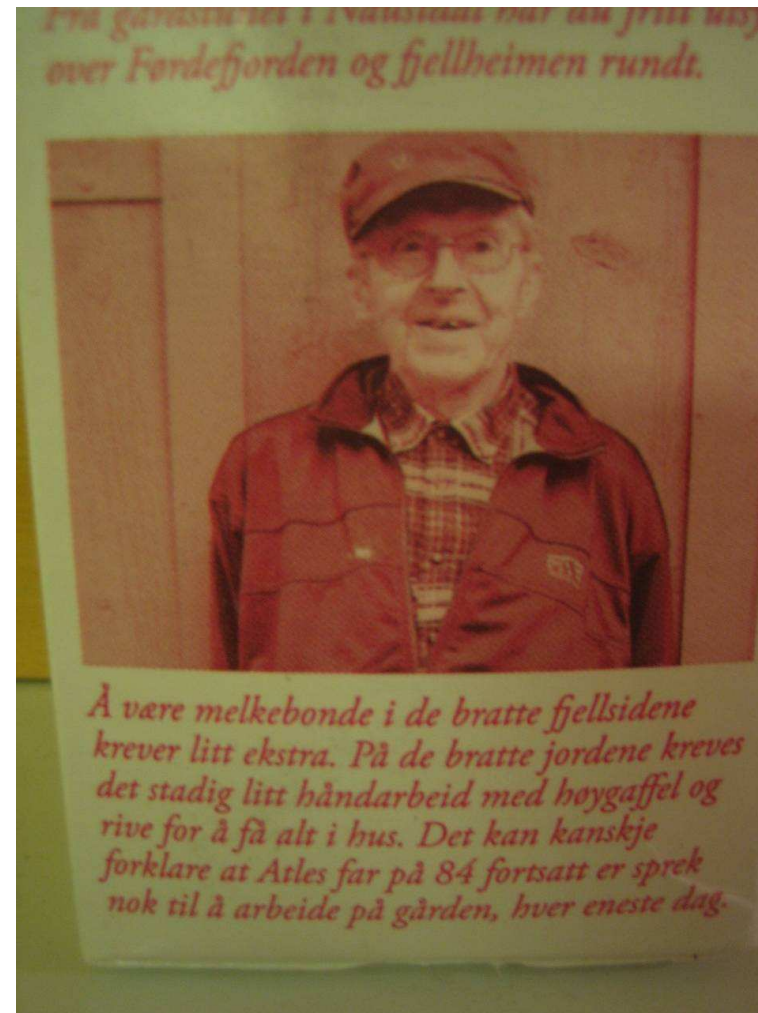
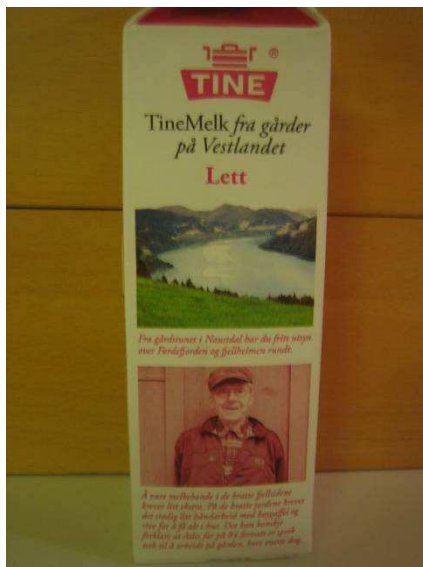
Styrke rekrutteringen til landbruket

Utfordringer:

- For få ungdommer vil drive aktivt landbruk.
 - Bønder er for gamle når de overtar driften.
-
- Hva kan det offentlige bidra med?
 - Framstille landbruket som en attraktiv arbeidsplass
 - Ekstra støtte til ungdom som vil investere
 - LivOGLyst – vektlegge bygder med potensiale for vekst i landbruket
 - Tilrettelegge for utvikling av alternative arbeidsplasser på gardsbruk

Er det slik vi vil framstille Norsk landbruk?

Regional næringsstrategi, Hordaland

Samarbeid mellom FMLA, IN,
Bondelaga, Fylkeskommunen

Strategiske satsingar

Revisjon 2012

Formål Bygdeutviklingsmidlene (BU)

«....danne grunnlag for langsiktig, lønnsom verdiskaping og desentralisert bosetting med utgangspunkt i landbrukets ressurser generelt og landbrukseiendommen spesielt».

.... " legge til rette for et landbruk der kvinner og menn gis like muligheter."

Tilskudd og lån til landbruket frå Innovasjon Norge. 2011

Hordaland	mill kr
BU-tilskot	25,0
Rentestøtte til lån	66,0
Lån, ca	38,0
Programmer,	5,0

Tildelingsrammer BU-midler 2012, Vestlandet

	Tilskudd	Rentestøtte
Hordaland	28 560 000	58 000 000
Møre og Romsdal	34 810 000	76 400 000
Sogn og Fjordane	37 850 000	82 600 000
Rogaland	37 850 000	67 400 000

Ca 85% av tilskuddene går til bedriftsrettede tiltak forvaltet av IN,
resten går til tilretteleggende tiltak forvaltet av FMLA

BU-midler - målgruppe

- Ved tildeling av BU-midler skal **bønder** være **hovudmålgruppe**.
- Bedriftsretta bygdeutviklingsmidlar skal **prioriterast** **gardsbruk i aktiv drift**, men kan og tildelast landbrukseigedomar der jorda er bortleigd.
- Det skal leggjast avgjerande vekt på at søkjar **bur på bruket** og at eigedomen står fram som eit **gardsbruk**, med tilhøyrande jord og bygningar.

Bygdeutviklingsmidlar

Formål:

- Utvikling av tradisjonelt landbruk
- Utvikling av alternative næringer

Finansiering:

- Investeringar
 - Tradisjonelt landbruk og nye næringer
 - tilskott og rentestøtte
- Generasjonsskifte
- Rentestøtte
- Etablererstipend, utviklingsfase og etableringsfase
- Bedriftsutvikling

Investeringsstøtte

Omfatter

- investering/kjøp av bygninger, faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr av varig karakter

Tilskudd

- inntil 30% av godkjent kostnadsoverslag – til vanlig 20%
- Max 900 000 kr

Rentestøtte til dekking av lånekostnader

- rentestøtte p.t 1,2%

Rentestøtte

- Knyttes til lån i Innovasjon Norge eller i andre banker
- På søknadstidspunkt (ved lån i privat bank):
 Krav om intensjons-/låneavtale med bank
- Før utbetaling av rentestøtte:
 Finansieringsbekreftelse fra bank
 Ferdigattest og regnskap

Rentestøtte, eksempel

Lån hos IN eller i annen bank	kr 1 800 000
Rentestøttegrunnlag	kr 1 000 000

Utbetalinger etter at bygningen er ferdig (sats 1,2% p.a.):

Sats: 1,2%

År 1: 12 000

År 2: 11 200

År 3: 10 400

.

.

.

År 15: 800

Sats 4%

År 1: 40 000

År 2: 37 000

År 3: 34 000

Etablerartilskot ved generasjonsskifte

- mindre investeringar i driftsbygningar
- maks kostnadsoverslag kr 500 000
- søkjar må være under 35 år
- inntil 40 – 50% tilskot

Etablerertilskot ved generasjonsskifte

5 etablerertilskot i 2009

9 etablerertilskot hittil i 2010

5 etablerartilskot i 2011

Eksempel på aktuell finansieringsløsning

Prosjektet:

Nytt sauefjøs til 120 vinterfora sau

Byggekostnader på kr 1 000 000

Finansieringsplan:

Investeringstilskott (20%)	Kr	200 000
+ Lån (i IN el. lån i annen bank)*	Kr	650 000
+ Eigeninnsats/Eigenkapital	Kr	150 000
= Sum	Kr	1000 000

Lånegrnlag for rentestøtte: kr 400 000 - kr 650 000

Lån til landbruksføremål

Formål

- Næringsføremål
 - investeringar, eigedoms-
overdragelse, tilleggsareal
- Bustadføremål
 - ny og utbetring

Vilkår

- Same rente for alle personlege landbrukskundar
- Flytande rente, rentebinding i 3 eller 5 år
- Rente frå 3,90% (febr 2012)
- Ingen gebyr
- Pant i fast eigedom eller lausøyre innanfor 90%

Risikolån landbruk

Føremål

- Investeringar ved utbygging, modernisering, omstilling, utvikling og generasjonskifte

Vilkår

- Pantesikra toppfinansieringslån
- Max 5 mill. kr
- Rente des.2011: 5,1%

Særleg aktuell for samdriftsfjøs og anna bedriftsutvikling der pantegrunnelaget er anstrengt eller der ein ynskjer behalde muligheit for utvikling av enkeltbruka gjennom fortsatt "ledig" pant

BU-strategi for Hordaland

- Investeringa skal vere lønsam
- Tilskot skal vere avgjerande for gjennomføring av tiltaket
- Ingen nedre grense for investeringsstøtte, men ikkje vedlikehaldsinvesteringar
- Potensiale for verdiskaping
- Innovasjon vert prioritert
- Økologisk produksjon, kvinner, ungdom og distrikt vil verte prioritert

Saueskjøttproduksjon:

- Nybygging: Minst 75 sau etter utbygging
- Kostnad på mindre enn 9000 pr vinterfora sau

Støtte frå IN-Hordaland til saueprosjekt

2011:

10 utbyggingsprosjekt

Samla kapasitet: 1500 v.f. sau

Samla produksjonsauke: 930 v.f.s

Snitt byggekostnad: 1 400 000 kr

1 av 10 saker til bønder under 35 år

BU-midler til tradisjonelt landbruk 2011

	Innvilget tilskudd	Innvilget rentestøttelån	Antall saker
Melkeprod. ku	7 631 000	34 900 000	17
Melkeprod. geit	1 014 000	2 200 000	3
Storfekjøttproduksjon	1 879 000	2 230 000	10
Sauehold	2 849 000	8 568 000	10
Svinehold	900 000	4 900 000	1
Fjørfehold	1 200 000	6 650 000	3
Rydding/planting frukt	3 060 000	0	47
Annet	345 000	1 347 900	3
Sum	18 878 000	59 448 000	94

SØKNADSPROSESSEN

Innhold i søknad om investeringstilskot

- utfylt e-søknad (www.innovasjon Norge.no/soknader)
- driftsplan med kommentarar (inkl. DB-kalkyler)
- sjølvmelding og næringsoppgåve for 2 siste år for brukar/medbrukar
- teikningar
- kostnadsoverslag
- ev. langsiktige leigejordsavtaler
- kart over eignedomen
- intensjonsavtale med annan bank, dersom ikkje lån i IN
- uttale frå kommunen

Saksgang

- E-søknad (www.innovasjon Norge.no/soknader)
- Kommunen hjelper til i planleggings- og søknadsprosessen
- Kommunen uttaler seg om søknaden
- Innovasjon Norges distriktskontorer fatter vedtak
- Kontrakt med IN om gjennomføring (standardvilkår)

Søk først ...

- Støtte fra Innovasjon Norges skal være utløsende
 - dvs støtten skal være viktig for at et prosjekt blir satt i gang
- Prosjekter som settes i gang før søknaden er behandlet kan derfor avslås
- Ikke rettighetsbasert

Utbetaling

Tilskudd og lån

- kan utbetales etter framdriften i prosjektet i samsvar med INs del av finansieringen ("byggelån")
sluttutbetaling ved sluttrapport/ferdigattest

Rentestøtte

- utbetaling starter ved ferdigattest.
- ved lån i privat bank: Bekreftelse om opptatt/konvertert lån
- utbetales som rente for serielån over 15 år
- utbetales automatisk to ganger pr. år

NYE NÆRINGAR

Etablererstipend - tilleggsnæringar

“Førebu og etablere ny verksemd med potensiale for ekspansjon”

kan løyvast til:

- utviklingsfasen (før etablering)
- etableringsfasen

- Tilskot på maks 75% av budsjett
 - Kompetansebygging
 - Prøveproduksjon
 - Produktutvikling
 - Marknadsarbeid

Bedriftsutvikling - tilleggsnæringar

Gjeld nye produkt eller nye marknader

- produktutvikling
- kompetanse- og nettverksbygging
- marknadsundersøkingar, nye produkt/marknader, testsal
- tilskot inntil 50% av budsjett
- kvinner og ungdom inntil 75% av budsjett

Innhold i søknad om etablerarstipend

- utfylt e-søknad
- forretningsplan
- kostnadsoverslag
- driftsbudsjett
- sjølvmelding og næringsoppgåve,
- teikningar, bilder
- intensjonsavtale/avtale med kommunen el andre
- uttale frå kommunen

Utviklingstiltak innan landbruk, eks

- Designutvikling
- Kurs innan t.d reiseliv, mat, IPT
- Mentorprogram
- Kompetansenav
- Infomøter
- LivOGLyst

Takk for oppmerksomheten.

Vi gir lokale ideer globale muligheter